

Een stevige bodem in de prijs is er nog steeds wel. Toch loopt de aardappelmarkt stroever dan menigeen had gehoopt. De aansluiting op de nieuwe oogst biedt de vrije telers nog hoop.

Door: Egbert Jonkheer
Fotografie: Marcel Bekken, Anton Dingemanse

„Iets wat duur is wordt goed op gepast. Het is een klassieke situatie: telers hebben de deur dichtgehouden en de frietfabrieken hebben zich ingedekt.” Aan het woord is Jacob Jan van Nieuwenhuijzen van Galathea BV. Jaarlijks verhandelt hij 40.000 ton aardappelen en meestal heeft hij zijn mening wel klaar over het verdere verloop van de markt. Maar begin juni 2006 kan hij er ‘niks zinnigs over zeggen’. „Ik weet in ieder geval dat frietfabrieken zorgen dat ze piepers hebben. En dat hebben ze in maart en april gedaan.”

Het waren inderdaad de maanden maart en april dat het eindelijk eens wilde vloten met

de markt en dat telers en handelaren het gevoel hadden dat er recht werd gedaan aan de marktsituatie. Al zat er volgens velen nog wel meer in. Begin mei zakten de prijzen echter onderuit. Het warme weer dwong telers met bewaarproblemen om afstand te doen van hun aardappelen. Dit aanbod bleek te groot voor een spoedig herstel.

Begin juni lijkt de handel bijna stil te staan, mede door de sterk gedaalde buitentemperaturen, die de bewaring weer vergemakkelijken. De zaken die gedaan worden liggen voor fritesgeschikte Bintjes tussen de 12 en 13 euro per 100 kg. Voor geelvezelig wordt nog altijd een paar euro meer geboden, al is er voor Agria nauwelijks een prijs te geven door de geringe handel.

hardnekkig in West-Europa nestelde. Anton Versluis, inkoper bij de Duitse firma Weuthen: „Bij zulk weer zie je alleen wat groei in het loof. Onder de grond gebeurt weinig.” Hij schat dat de oogst in vroege gebieden als de Pfalz zo'n veertien dagen later begint dan normaal, ofwel niet voor begin juli. En ook dan is er niet meteen volop aanbod.

In België is het al niet veel anders. Rest de vraag in hoeverre de verwerkers zich nu al hebben ingedekt voor die extra weken en in hoeverre ze moeten doordraaien om aan hun verplichtingen richting afnemers te voldoen. De fabriek kan immers ook wat langer dicht. Het blijft kortom tot het laatst toe spannend voor de telers die met hun vrije aardappelen nog altijd op een plusje gokken.

Ontwikkeling areaal

Ook voor telers van vroege aardappelen breken spannende tijden aan. Zowel in Duitsland als België ziet het er naar uit dat het areaal vroege rassen met meer dan 10 procent is ge-

stegen. Het nieuwe verwerkingsseizoen lijkt die uitbreiding wel te kunnen hebben, maar er vallen altijd telers buiten de boot als de fabrieken overstappen op de zomerrassen als Felsina. Tegen die tijd is het vroege spul al snels niks meer waard, zo leert de ervaring.

Het areaal van de hoofdoogst lijkt stabiel gebleven ten opzichte van afgelopen jaar. De eerste Duitse statistieken laten een lichte stijging zien van het totale areaal met twee procent, maar dat is inclusief de vroege. De eerste Franse cijfers duiden op twee procent krimp. De Engelse aardappelorganisatie BPC komt pas eind juni met de eerste officiële areaalcijfers. Begin juni zaten nog steeds niet alle aardappelen in de grond vanwege het natte weer, al betrof de vergraving meest pootgoed in Schotland.

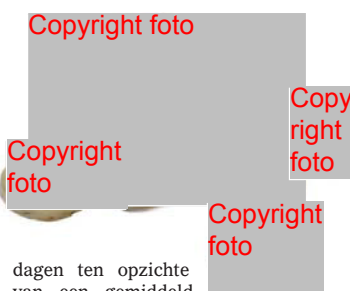
Ook in Nederland en België ontbreken nog officiële schattingen, maar ook hier duiden de eerste indrukken op een stabiel areaal. Hier en daar heeft de vele regen wel wat schade opgeleverd, maar gemiddeld genomen heeft het water de uitgangspositie voor de Europese gewassen eerder verbeterd dan verslechterd.

AKKERBOUWER JOHAN FASE UIT SINT MAARTENSDIJK:

‘Tien dagen vertraging’

Liefhebbers van de Hollandse Nieuwe op aardappelgebied – een Doré van Tholen met boterjusz – moeten dit jaar wat langer geduld hebben dan anders. De oogst van de aardappelen op dit traditioneel vroege Zeeuwse eiland is verlaat vanwege het wisselvallige voorjaar. De veiling in Sint Annaland opende haar deuren weliswaar nauwelijks later dan anders (8 juni), maar de aanvoer is beduidend lager, aldus veilingdirecteur David Hage. Hij schat dat de gewassen gemiddeld 10 dagen achterlopen op normaal.

Akkerbouwer Johan Fase kan dat bevestigen. In Sint Maartensdijk teelt hij 46 hectare vroege aardappelen. Begin mei heeft hij het plastic van 6 hectare Doré en Première gehaald. “Het was toen al een poosje warm weer en er werd een buitje voorspeld. Dat leek me een goed moment om het plastic op te ruimen. Achteraf bekeken had ik het er beter op kunnen laten liggen. Het werd daarna zo koud en nat dat er in de laatste drie weken van mei nauwelijks iets is bijgegroeid.” Fase schat dat hij niet eerder dan half juni begint met rooien, terwijl dat normaal gesproken begin juni is. Ook zijn hoofdoogst, 30 hectare Friesland, heeft een vertraging van zo'n veertien

dagen ten opzichte van een gemiddeld jaar. Over de kwaliteit is hij tevreden. “Het gewas staat er mooi gezond bij en die 100 mm regen die we hebben gehad heeft geen schade gedaan. Verder zit er wat minder tal onder dan vorig jaar, maar dat is voor de hele vroege aardappelen alleen maar gunstig. Dan zijn ze eerder dik.”

Fase heeft nog geen aardappelen verkocht. Over de markt is hij optimistisch gestemd. De prijzen zijn het hele jaar goed geweest. In Zuid Europa groeien beduidend minder aardappelen en in de Duitse vroege-teeltgebieden is pas laat gepoot. “Het enige wat me nog een beetje zorgen baart is dat we tegelijk met de omliggende landen beginnen te rooien.”

MINDER DE GRENS OVER

Nederland heeft minder consumptie- en industrieaardappelen uitgevoerd dan vorig jaar. Het Hoofdbedrijfschap voor de Agrarische Groothandel becijfert de export tot en met april op 725.000 ton tegenover 761.000 ton vorig jaar. Vooral Duitsland (-27.000 ton), Frankrijk (-19.000 ton), Italië en Portugal (beide -8.000 ton) namen minder af. Daarentegen was de export naar Rusland (+42.000 ton), Zwitserland (+5.000 ton) en Afrika (+8.000 ton) beduidend hoger. België is nog altijd met afstand onze grootste afnemer. De zuiderburen importeerden tot en met april 271.500 ton. Nederland zelf importeerde in de periode tot 1 mei 91.000 ton consumptieaardappelen, tegenover 79.000 ton vorig jaar.

Hoe het verder gaat laat zich erg moeilijk voorspellen. Het junicontract op de termijnmarkt is gezakt naar 16 euro en lijkt zich rond die prijs of ietsje lager te stabiliseren.

Belangrijk voor het antwoord op de vraag hoe het seizoen gaat aflopen, is de aansluiting van de oude oogst op de nieuwe. Hoeveel oude oogst hebben de verwerkers nog nodig voordat ze overschakelen op nieuwe aardappelen? Dat de nieuwe oogst dit jaar niet vroeg komt, is al langer bekend. Toen in Nederland de pootmachines al op het land reden, lag er in de vroege teeltgebieden in Duitsland nog sneeuw op de velden. Met die vertraging hebben de verwerkers ongetwijfeld rekening gehouden.

Wat de gewassen verder op achterstand heeft gezet, is het koude weer dat zich half mei

Copyright foto